

Eesti Stratigraafia Komisjoni (ESK) koosoleku protokoll nr 13

25.11.2015 TÜ Chemicum, Tartu

Algus: 11.00, **lõpp:** 14.00.

Osaesid:

1. Ivo Sibul, esimees (IS)
2. Tiit Hang (TH)
3. Olle Hints (OH)
4. Dimitri Kaljo (DK)
5. Tõnu Meidla (TM)
6. Peep Männik (PM)
7. Kuldev Ploom (KP)
8. Anne Põldvere (AP)
9. Heidi Soosalu (HS)

Puudus:

1. Juho Kirs (JK)

Juhatas:IS, **protokollisid:**OH, IS

Päevakord:

1. Saare maakonna stratotüüpide revisjoni kokkuvõte
2. Stratigraafiliste skeemide hetkeseis
3. Info levitamine, välissuhtlus

1.Saare maakonna stratotüüpide revisjoni kokkuvõte

TM teeb põhjaliku ülevaate Saare maakonna stratotüüpide revisionist. Revision viidi läbi Keskkonnainvesteeringute Keskuse (KIKi) projekti toel, see on kolmas etapp. Tööd kooskõlastati Keskkonnaameti ja Keskkonnaministeerimi (KKMi) maapõue osakonnaga. Töö tulemusi esitleti juba varem Saaremaal ja KKMis. Saaremaa 26 stratotüübist vaadati välitöödel üle 22 lokaliteeti, sh 10 paemurdu, 1 jõepaljand, 10 rannikupaljandit ja 1 tehnogeenne paljand:

- Tagaveremurd
- Kogula murd
- Jaagarahu murrud
- Äigu murd
- Maasi murd
- Himmiste murd
- Uduvere murd

- Kudjape kraav
- Sauvere murd
- Viita murd
- Ninase pank
- Soeginina pank
- Ohesaare pank
- Kesselaiu pank
- Vilsandi rannapaljandid
- Paramaja pank
- Üügu pank
- Kaugatuma pank
- Lõo pank
- Jaani rand
- Vesiku oja paljand
- Kuusnõmme paljand

Detailid konkreetsete läbilõigete kohta on toodud protokollis lisas. Tüüpilised probleemid ja küsimused:

- Sageli on täpne geograafiline punkt fikseerimata.
- Kas hävinud stratotüüpide puhul avada algne läbilõige või määrata neostratotüüp?
- Konfliktid kaitse-eeskirjadega, mis enamasti ei arvesta geoloogiliste mälestiste põhimõttelist erinevust eluslooduse objektidest; kes peaks korrastama ja kas selleks on vahendeid?

Stratotüüpide kaitse osas leiti arutelu käigus, et eksisteerib paralleel nt puisniitudega, mida on samuti vaja hooldada/puhastada. Käimas on looduskaitse-eeskirjade muutmise, sinna oleks vajalik lisada eraldi märged geoloogiliste objektide kohta ja ESK võiks olla vastava ettepaneku tegijaks. Rein Raudsep on KKMis teinud tänuväärset tööd. Realistlik võiks olla kaitse-eeskirjade kehtestamine objektide rühmale (nimekirja alusel). Tõsteti esile vajadus täpsustada stratotüüpse läbilõike ulatus, mida puhastada ja eksponeerida. Kronostratigraafiliste üksuste ajaloolised stratotüübid paljandites on oma teaduslikku tähtsust minetamas, kuid litostratigraafiliste üksuste etalonide säilimine ja eksponeeritus on vaja tagada.

Otsustati:

- KIKi projekti aruandes määratleda kõigi ulatuslike stratotüüpide puhul konkreetne lõik/punkt, mida korrastada/puhastada, markeerida ja eksponeerida; ESK vaatab need üle ja kinnitab.
- Ette valmistada ja esitada ettepanekud maapõueseaduse muutmiseks ja muude regulatsioonide vastuvõtmiseks seoses stratotüüpide kaitsega.

2. Stratigraafiliste skeemide hetkeseis

TH selgitab probleeme Kvaternaari skeemidega. Arutelu käigus leiab järjekordselt kinnitust vajadus 1997. a skeemide korrigeerimiseks. Mõistlik on hoida kontakte Soome jt naaberriikide kolleegidega, jälgida sealseid arenguid. Termin "Antropotseen" kasutamises meil seni ühtset seisukohta pole.

TM teeb ülevaate Ordoviitsiumi stratigraafia koondartikli koostamisest. TM poolt uuendatud ja kommenteeritud Ediacara ja Kambriumi skeemid on peagi valmis trükki esitamiseks.

Leiti, et ESK lehel peaks olema üldiselt aktsepteeritud skeemid, mitte autorite personaalsed kombinatsioonid.

Otsustati:

- Järgmiseks koosolekuks vaadatakse üle kõikide ladestute stratigraafilised skeemid eesmärgiga tutvustada neid XXIV Aprillikonverentsi ettekandes

3. Info levitamine, välissuhtlus

Arutleti ESK rolli üle ühiskonnas; kuidas jõuda selleni, et ESK poolt vastuvõetud otsuseid ja stratigraafilisi skeeme aktsepteeritakse kõikides maapõue kirjeldamisega seotud valdkondades. Ainult põhimääruse muutmine ei tooks sisulist edasiminekut, tuleks pakkuda välja täiendusi maapõuega seotud seadusandlusesse.

Järgmine koosolek toimub 18. märtsil 2016.